

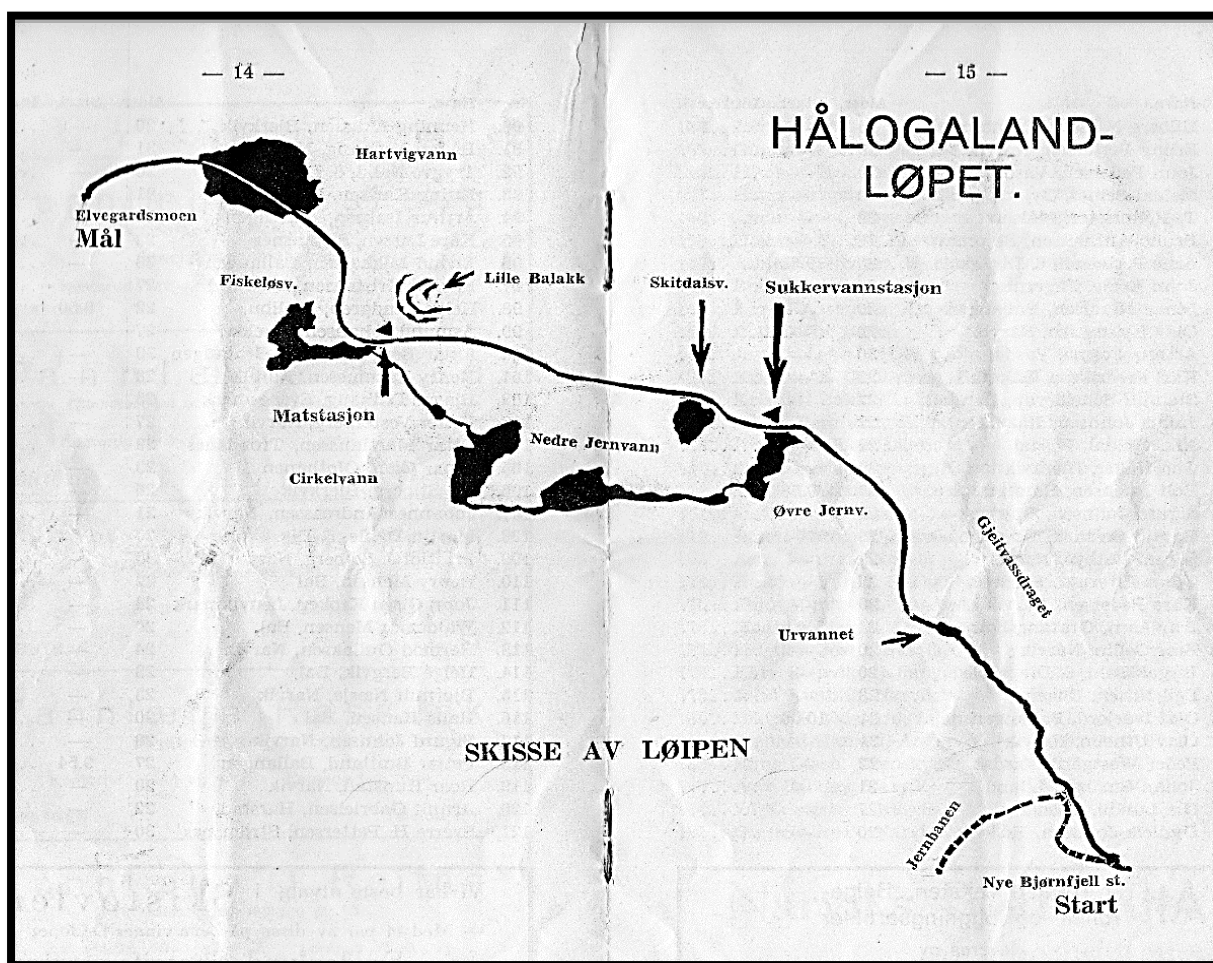
Hålogalandløpet

Hålogalandløpet var i sin tid Nord-Norges mest populære skirenn og ble arrangert første gang i 1935. Det var NORD-HÅLOGALAND IR. 15 som tok initiativ til rennet, og første året var det 186 deltakere. Allerede i 1936 steg deltakerantallet til over 300, og i 1937 var antall påmeldte kommet opp i 450. Deltakerne kom fra hele Ofoten, Sør-Troms, Lofoten, Vesterålen, Indre Troms og Tromsø. IR 15 var i mange år arrangør i samarbeid med lokale idrettslag.

Løpet ble arrangert en søndag i april måned hvert år. Om morgen på renndagen rullet et fullastet ski-tog ut fra Narvik jernbanestasjon. På Bjørnfjell strømmet skiløperne ut fra toget, og det ble stor aktivitet med skismøring og andre forberedelser. Løypepatruljer hadde gått opp løypa dagen i forveien og gikk dessuten gjennom løypa like før start.

På Bjørnfjell var det sanitet og lege til stede og det var og også ordnet med helsetjeneste langs løypa.

Når været var dårlig var løpet en hard påkjenning. Det verste var vestavær og nedbør, men når det var fint vær var turen over fjellet en fin opplevelse for løperne.

Løpet gikk fra Bjørnfjell stasjon over fjellet til Elvegårdsmoen og var ca. 35 km langt. De første årene gikk løypa ned Medbyskaret. Der kunne det ofte være vanskelige forhold med steinet og ujevnt underlag. Derfor ble nedkjøringen etter noen år flyttet til Vassdalen. Turen over Hartvikvannet kunne ofte bli slitsom når det var vanskelige føreforhold med is og overflatevann. Underveis var det avstandsbedømmelse, og løpet ble avsluttet med skyting mot selvanvisende skiver.

I informasjonen til løperne står det at *«umiddelbart etter innkomsten får løperne en kopp varm melk og skal skyte like etterpå»*. På standplassen var det lagt ut halmmadrasser, og ulltepper for dem som måtte ønske det.

Samtidig med løpet ble det arrangert en skitur for publikum i den samme løypa, og som det står i programmet: *«Herunder kan publikum studere livet i en langrennsløipe. Løipen er lang. Spar derfor på kreftene i begynnelsen. Ha koppen klar ved matstasjonene!»*

Publikumsturene fikk veldig god oppslutning og ble arrangert av Narvik Skiklubb.

Transport mellom Narvik og Bjerkvik var ordnet slik at det var satt opp båtruter mellom Vassvik og Bjerkvik, blant annet med motorskipet Laugen.

Størstedelen av arrangementsstaben var offiserer fra IR 15. Narvik Skytterlag hadde ansvaret for skyting, og Bjerkvik Skytterlag hadde ansvar for garderøber. Bjerkvik Tuberkoloseforening sørget for restaurant på Elvegårdsmoen.

Etter løpet var det sosial sammenkomst med premieutdeling og dans i en av soldatmessene. Denne delen trakk alltid mange mennesker og gjorde arrangementet til en folkefest.

Starten på Bjørnfjell

Foto: Museum Nord

Under krigen var det naturlig nok opphold, men IR 15 tok opp arrangementet igjen i 1946. Da var interessen og deltakelsen som aldri før. Slik fortsatte det i mange år. Flere hundre løpere gikk over fjellet fra Bjørnfjell til Elvegårdsmoen hvert år.

Etter hvert ble det problemer med å skaffe frivillige som funksjonærer og støtteapparat. I forsvaret ble det nye arbeidstidsbestemmelser og man kunne ikke lenger beordre funksjonærer til arrangementet.

Lars Elvevoll

Foto Magne Øymo

Asbjørn Myrvang

Foto: Magne Øymo

Løpere fra Evenesmark på tur til Hålogalandløpet i 1949.

Foto: Evenes Bygdeboknemd

F.v.: Asmund Tverfjell, Hilfrid Bartholsen, Ole Dalhaug, Håkon Tverfjell, Marie Dalhaug Brekkan, Benjamin Dalhaug, Per Kirkhaug.

Bilen tilhørte Benjamin Dalhaug og ble brukt til turbil. På lasteplanet var det montert et avsaget karosseri til å sitte i under transport. Det var benker av tre som sto i rader og to på hver side. Det var ca. 20 sitteplasser.

Så tidlig som i 1937 deltok 21 løpere fra Evenes. Dette var før det ble bilvei over Herjangsfjellet, så de måtte reise med båt fra Liland til Narvik dagen før løpet. Etter premieutdeling og dans på Elvegårdsmoen gikk de til Skallvatnet og overnattet der før de gikk hjem på mandag.

HÅLOGALANDLØPET

11. APRIL 1937.

SKILØP – SKYTNING

AVSTANDSBEDØMMELSE

ARRANGERT AV:
NORD-HÅLOGALAND INF. REGIMENT NR. 15

Fra starten ved Bjørnfjell.

Bjørnfjell—Bjerkvik. Hålogalandløpet 1937.

Fjellet og vidda lå badet i strålende sol. Hålogalendingene hadde satt hverandre stevne på Bjørnfjell for å prøve en dyst til skisportens ære.

På vil vel glemme den skare av tusinder glade mennesker som drog over fjellet til Elvegårdsmoen den dagen.

Her var løpere langveis fra alle kanter av Nordland; Narvik, Ballangen, Målselven, Harstad, Svolvær og fra fjorder i mange mils omkrets.

Ved 10-tiden startet første pulje av kl. A (storløperne). Så gikk det slag i slag med 2 minutters mellomrum. Hver pulje bestod av 10 løpere. Klassene var inndelt i A, B, C, D, E, F og G.: Selv var jeg med i kl. F.

Det blev som nevnt et strålende løp i herlig solskinn, og hvor en vendte sig, så en massevis av livsglade mennesker og kåt ungdom. Ja ungdom, jeg vet ikke, om det er riktig å bruke benevnelsen ungdom når de er over de 70, men det var virkelig aktive løpere som var over 70 år, og som fullførte løpet i bra kondisjon.

Løpa var ca. 36 km. lang, og gikk ut fra Bjørnfjell på Riksgrensen ca. 520 m. o. h.

Fra starten fulgte løpa ruta til Gratangen ned til Jernvann 286 m. o. h. hvor Sukkervannsstasjonen lå. — Her på sukkervannsstasjonen kunne en se flere gemyttlige smørings-scener, ja, for nu måtte det smøres så det ikke glapp i motbakken. Opstigningen begynte her, stadig opover og opover til Skitdalsvann 369 m. o. h., så bar det utfor et par kneiker igjen og videre op til matstasjonen ved Fiskeløsvann.

Et sted i løpa hørte jeg det hoiet til mig. Jeg tittet op og der satt en kjent størrelse fra Ballangen på en haug og spiste medbragt niste og hadde det riktig på «G» i solveggen. Jeg hørte han ropte

og spurte hvorfor i all verden jeg drog helt til Narvik for å slite mig ut. Jeg bare ristet på hodet og klemte i vei videre, med tunga langt ut av halsen. Heldigvis var matstasjonen ikke langt undav da.

Så var det å sluke maten og komme sig avgårde videre. Den siste opstigningen i solveggen hadde sikkert lettet vekten et par kilo.

Nu var det et par kneiker utfor igjen, og så litt op og her begynte utforrennet ned til Hartvikvannet, ca. 270 meters fall. Det så litt nifst ut til å begynne med. Jeg forsøkte med et par kryss nedover i bjerkeskogen, men skjønte snart at ikke dette gikk. Hvis jeg skulde komme ned på rimelig tid måtte jeg bare la det stå til. Ja, så fikk det da stupe eller stå, og heldigvis stod det. Det bar nedover og nedover den ene kneika etter den andre. Nede på en flate blev løipa plutselig borte, ute på en pynt. Jeg stoppet og gikk forsiktig bort og tittet ut. Det var et stup rett ned, — der var ingen i veien, så jeg slapp mig utfor.

Hartvikvannet passertes i snesørpa.

Målet var ikke så langt undav nu. Kommet op kneika fra vannet og innover et stykke, traff vi på avstandsbedømmelsene. Her var det om å gjøre å gjette eller riktigere å bedømme riktig, og det var ikke så lett. Hver ten bedømmelse satte ned tiden 3 min. Av de vel 400 løpere hadde 1 — en mann alle avstandene riktig bedømt + 6 treff, og han fikk også en ekstra premie. Jeg for min del hadde 1 riktig.

Så bar det i vei videre ca. 2 km. inn til mål, og vi blev møtt med en stor kopp varm melk, og det var herlig å være fremme.

Nu var det bare skytningen igjen. Den foregikk oppe fra en haug liggende, med ukjent avstand, ca. 200 meter, på selvvissende figur. — Jeg hadde 5 treff og var godt fornøyd med resultatet.

Efter skytningen kløv vi da op bakken til badet, hvor vi fikk rensset oss grundig og det var herlig å få på sig tørt tøy.

Sammen med noen kjente av løperne fikk vi i officersmessen servert erter, kjøtt og flesk samt kaffe m/ kaker og det smakte.

Efterpå blev premiene utdelt av oberst Sundlo og major Hermansen som er sjelen i dette foretagende her.

Et foretagende som krever arbeide og påpasselighet og en stor stab av funksjonærer for å få det avviklet på en sådan måte som dette blev gjort. Saniteten som kom sist inn kunne kun melde om et par småuheld i løipa, hvorav et benbrudd i nedrennet til Hartvikvannet.

For mig var det en stor oplevelse å få være med og delta i et slikt stevne om våren i dette herlige fjellterreng her i Nordland.

p. t. Tromsø, 19/1 1939.

H. Olsen-Nes.

Vi har beste utvalg i **Skistøvler.**

— Med et par av disse på bena vinner De løpet —

Frydenlund Skotøiforretning.

— Narvik. —

J. Revold $\frac{A}{S}$

Vintersportsartikler.

Spis daglig

Heidenstrøm's Kneipbrød.

Anbefales av læger.

R o g n m o $\frac{A}{S}$

Ski, Staver, Binninger, Ryggsekker,
Sololje og Solbriller.

Næringslivet støttet løpet med annonsering i programmet

I 1983 skrev daværende sjef for IR16, oberst Ole Nilsen til skikretsen og redegjorde for problemet med å skaffe frivillige funksjonærer fra forsvaret. Etter dette ble det ikke flere Hålogalandsløp i militær regi. Det ble vedtatt at Bjerkvik Idrettslag skulle overta arrangementet i egen regi og alt av premier og merker for flere år fremover overført til idrettslaget.

Hålogalandløpet i den senere tid ble flyttet på grunn av utbyggingen av mellomriksveien. Da anleggsarbeidet startet ble rennet flyttet til Herjangsfjellet. Det var start på Trollhøgda og løypa gikk opp til Varden. og konkurranseklassene gikk 2 runder.

Reportasje i Fremover 1.april 1987

Noen klassevinnere:

K2 Lisbeth Johnsen Bjerkvik IF 2.07.06

M2 Alf J. Hørringmo Narvik SK 1.38.27

M3 Trond Høgli SOIF 1.46.05

M4 Ernst Rørelv Grovfjord IL 1.30.43

M5 Oddleif Bakkejord Bjerkvik IF 1.38.08

Kilder og foto:

- Program for Hålogalandsløpet 1937
- Bilder fra Museum Nord
- Bildesamlinga Evenes Bygdeboknemd
- Opplysninger fra Torbjørn Sneve
- Fotosamling Magne Øymo
- Griffen Nord-Hålogaland regiment historie Jan-E. Lian

Aina Heimdal